

Dr. Seda Ő. GÜNGÖR
Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ticaret Hukuku Anabilim Dalı

Türk Hukukunda
Bankaların Birleşmesi

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	vii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR	xvii
GİRİŞ	1
I. Konunun Takdimi	1
II. Konunun Ele Alınış Şekli ve Sınırlandırılması	3

Birinci Bölüm

BANKALARIN BİRLEŞMESİNE İLİŞKİN TEMEL KAVRAMLAR

§ 1. BANKA VE BİRLEŞME KAVRAMLARI	5
I. Banka Kavramı	5
A. Bankanın Tanımlanması Sorunu	5
1. Yasal Tanımlar	6
2. Doktrin Tanımları	9
B. Banka Türleri	11
C. Banka Anonim Şirketinin Özellikleri	13
D. Bankanın Kuruluşu	15
E. Bankanın Faaliyete Geçmesi	22
II. Birleşme Kavramı	24

A. Birleşmenin Tanımı ve Türleri.....	24
1. Hukuki Açıdan	24
2. İktisadi Açıdan	30
B. Türk Ticaret Hukukunda Birleşmenin Gelişimi.....	31
§ 2. BANKALARIN BİRLEŞMESİNDE GEÇERLİ OLAN TEMEL İLKELERİN ŞİRKETLERİN BİRLEŞMESİNE HÂKİM OLAN İLKELERLE KARŞILAŞTIRILARAK BELİRLENMESİ	33
I. Birleşmenin İhtiyarılığı Kuralı	33
II. Bankaların Birleşmesi Açısından Birleşecek Şirketlerin Nevilerinin Aynı Olması	34
III. Malvarlığının Tamamının Birleşmesi.....	39
IV. Tasfiyesiz İnfisah	43
V. Külli Halefiyet İlkesi	47
VI. Ortaklık Haklarının (Pay Sahipliğinin) Devamlılığı.....	50
VII. Menfaat/Hak Sahiplerinin Korunması	54
§ 3. BANKALARIN BİRLEŞMESİNİN BENZER İŞLEMLERLE KARŞILAŞTIRILMASI	55
I. Bölünme ile Karşılaştırılması	55
II. Hisse Değişimi ile Karşılaştırılması.....	57
III. Devir İşlemleri ile Karşılaştırılması.....	58
A. Devralma/Satın Alma (Acquisition) ile Karşılaştırılması.....	59
B. Malvarlığı veya İşletme Devri ile Karşılaştırılması.....	62
C. Anonim Şirketin Kontrolünün Devralınması ile Karşılaştırılması	63

İkinci Bölüm
BANKALARIN BİRLEŞME SEBEPLERİ,
BİRLEŞMENİN TÜRLERİ, BANKALARIN
BİRLEŞMESİNE İLİŞKİN YASAL
DÜZENLEMELER

§ 4. BANKALARIN BİRLEŞME SEBEPLERİ VE BİRLEŞMENİN TÜRLERİ	65
I. Bankaların Birleşme Sebepleri	65
II. Birleşmenin Türleri	69
A. Banka Hukuku Açısından Birleşmenin Türleri	69
1. Bankaların İhtiyari Birleşmesi	69
a. Yeni Banka Kurulması Yoluyla Birleşme	72
b. Bankaların Devralma Yoluyla Birleşmesi	72
2. Bankaların Zorunlu Birleşmesi.....	73
B. Yapısal Açından Birleşme Türleri	77
1. Yatay (Horizontal) Birleşmeler	77
2. Dikey (Vertical) Birleşmeler.....	78
3. Topluluk (Conglomerate) Birleşmeleri	79
4. Yerel ve Uluslararası Birleşmeler.....	79
§ 5. BANKALARIN BİRLEŞMESİNE İLİŞKİN YASAL DÜZENLEMELER.....	80
I. Kanunlar	80
A. Bankacılık Kanunu	80
B. Türk Ticaret Kanunu.....	83
C. Borçlar Kanunu.....	89
D. Rekabetin Korunması Hakkında Kanun	92
E. Sermaye Piyasası Kanunu	93
F. Kurumlar Vergisi Kanunu.....	94
II. Yönetmelik ve Tebliğler	96

A. Bankaların Birleşme, Devir, Bölünme, Hisse Değişimi Hakkında Yönetmelik	96
B. 1997/1 Sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ.....	98
C. Seri: I No: 31 Sayılı Birleşme İşlemlerine İlişkin Esaslar Tebliği	98

Üçüncü Bölüm

BANKALARIN BİRLEŞME PROSEDÜRÜ

§ 6. BANKALARIN BİRLEŞME PROSEDÜRÜNDE ÖN KOŞUL.....	101
I. En Az İki Banka ve/veya Finansal Kuruluşun Mevcut Olması.....	101
II. Bankanın Fona İntikal Etmemiş Olması.....	104
§ 7. YENİ BANKA KURULMASI YOLUYLA BİRLEŞME USULÜ.....	105
I. Hazırlık İşlemleri	105
A. Birleşme Müzakerelerinin Yapılması.....	105
B. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulundan Birleşme İşlemlerine Başlanılabilmesi İçin İzin Alınması	108
1. İzin Başvurusu	109
2. İzin Başvurusunun Değerlendirilmesi ve Karara Bağlanması.....	110
3. İzinin Geçerlilik Şartları	112
4. İzin Alınmamasının Yaptırımı.....	114
C. Birleşme Bilançolarının Hazırlanması.....	115
D. Birleşme Sözleşmesinin (Taslağının) Hazırlanması.....	117
1. Genel Olarak.....	117
2. Birleşme Sözleşmesinin Hukuki Niteliği	119
3. Birleşme Sözleşmesini Hazırlamaya Yetkili Organ.....	121
4. Birleşme Sözleşmesinin Şekli.....	122

5. Birleşme Sözleşmesinin Zorunlu İçeriği	123
a. Birleşmeye İlişkin Bilgiler	124
b. Birleşmeye Taraf Olan Banka ve Finansal Kuruluş ile Yeni Kurulacak Bankanın Ticaret Unvanları ve Merkezleri	127
c. Yeni Kurulacak Bankaya İlişkin Kayıtlar	127
d. Külli Halefiyete İlişkin Kayıt	130
e. Pay Sahipliğine ve Payların Değiş-Tokuş Oranına İlişkin Kayıtlar	131
f. Birleşmenin Her Türlü Muvazaadan Ari Olarak Gerçekleştirileceğine İlişkin Kayıt	132
g. Müşterilerin ve Üçüncü Kişilerin Korunmasına İlişkin Kayıtlar	133
E. Genel Kurullardan İzin Alınması	133
II. Gerçekleştirme İşlemleri	137
A. Rekabet Kurumundan İzin Alınması	137
1. İzin Alınmasını Gerektiren Haller	137
2. İzin Başvurusu ve Karara Bağlanması	143
3. İzin Alınmamasının Yaptırımını	145
B. Sermaye Piyasası Kurulundan İzin Alınması	146
C. Birleşme Sözleşmesinin ve Kurulacak Bankanın Anasözleşme Taslağının İmzalanması	149
D. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun Birleşme Sözleşmesini Onaylaması	150
E. Genel Kurulların Birleşmeyi Onaylaması	153
1. Genel Olarak	153
2. Toplantının Konusu	154
3. Toplantı ve Karar Nisapları	155
4. İmtiyazlı Pay Sahiplerinin Onayı	156
F. Yeni Bankanın Kurulması	158
III. Tescil ve İlan İşlemleri	161

A. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun Birleşmeye Onay Vermesi ve Resmi Gazete’de İlanın Yapılması	161
B. Birleşmenin ve Yeni Bankanın Ticaret Siciline Tescil ve İlanı	163
§ 8. DEVRALMA YOLUYLA BİRLEŞME PROSEDÜRÜ	164
I. Hazırlık İşlemleri	165
A. Devir Müzakerelerinin Yapılması	165
B. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulundan Devir İşlemlerine Başlanılabilmesi İçin İzin Alınması.....	165
C. Devir Bilançolarının Hazırlanması.....	165
D. Devir Sözleşmesinin (Taslağının) Hazırlanması	165
1. Genel Olarak	165
2. Devir Sözleşmesinin Zorunlu İçeriği	167
E. Genel Kurullardan İzin Alınması.....	167
II. Gerçekleştirme İşlemleri	169
A. Rekabet Kurumundan İzin Alınması	169
B. Sermaye Piyasası Kurulundan İzin Alınması.....	169
C. Devir Sözleşmesinin İmzalanması.....	169
D. Devralan Bankanın Anasözleşme Değişiklik Metninin Hazırlanması ve Değişiklik İçin İzin Alınması.....	170
E. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun Devir Sözleşmesini Onaylaması.....	173
F. Genel Kurulların Devri Onaylaması	174
G. Devralan Bankanın Sermayesinin Artırılması.....	177
III. Tescil ve İlan İşlemleri	183
A. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun Devre Onay Vermesi ve Resmi Gazete’de İlanın Yapılması	183
B. Devrin ve Anasözleşme Değişikliğinin Ticaret Siciline Tescil ve İlan Edilmesi	185

Dördüncü Bölüm
BANKALARIN BİRLEŞMESİNE
BAĞLANAN HUKUKİ SONUÇLAR VE
ÖZELLİKLE KORUNMASI GEREKEN
MENFAAT/ HAK SAHİPLERİ

§ 9. BANKALARIN BİRLEŞMESİNİN HUKUKİ SONUÇLARI.....	189
I. Birleşmenin Malvarlığının İntikaline İlişkin Sonuçları	189
II. Birleşmenin Birleşen Kuruluşların Yöneticileri ve Çalışanları Açısından Sonuçları.....	193
III. Birleşmenin Sözleşmeler Üzerindeki Sonuçları.....	196
IV. Birleşmenin Davalar Üzerindeki Sonuçları	197
§ 10. BANKALARIN BİRLEŞMESİNDEN ETKİLENEN MENFAAT/ HAK SAHİPLERİNİN BELİRLENMESİ VE KORUNMASI.....	198
I. Kamu Çıkarlarının Korunması.....	198
II. Pay Sahiplerinin Korunması	200
A. Müktesep ve Vazgeçilmez Hakların Korunması	202
B. Birleşme Kararının Verilmesinden Önce Kullanılabilecek Haklar	204
1. Bilgi Alma Hakkı	204
2. Birleşmenin Yürütülmesinin Durdurulmasını İsteme Hakkı.....	209
C. Birleşme Kararının Verilmesinden Sonra Kullanılabilecek Haklar	212
1. Genel Olarak.....	212
2. Birleşmenin Yokluğunun Tespitini İsteme Hakkı.....	213
3. Birleşmenin Butlanını İsteme Hakkı.....	214
4. Birleşmenin İptalini İsteme Hakkı	217
5. Birleşmenin Hükümsüzlüğünün Sonuçları	221

III. Alacaklıların/Müşterilerin Korunması.....	222
IV. Çalışanların Korunması.....	227
SONUÇ	231
BİBLİYOGRAFYA.....	237